

MİKROÖĞRETİM YÖNTEMİNİN HENTBOLDE TEKNİK ÖĞRETİM ÜZERİNDEKİ ETKİLİLİĞİ

Mehmet Ali ÇEİIKSOY*

Bir ülkenin çağdaşlaşması için ön koşullardan birisi de eğitimidir. Eğitim, ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile de paralellik göstermektedir. Ancak hemen hemen her ülkede eğitim sorunlarından söz edilmektedir. Çünkü, demografik faktörler, eğitime artan istek, ekonomik zorluklar, bilimsel ve teknolojik gelişmeler bireyleri ve toplumları etkilemiş ve geleneksel eğitim sistemi bu sorunlara ve gereksinimlere yanıt veremez duruma gelmiştir. Bu bağlamda eğitim hedefleri gerçekleşmemektedir. Eğitimin hedeflerinin gerçekleşebilmesi için teknolojinin, bir başka deyişle, eğitim teknolojisi öğretim-öğrenme yaklaşımlarının ve yöntemlerinin işe koşılması gerektiğini birçok eğitim bilimi uzmanı vurgulamışlardır. Geleneksel eğitim yaklaşımından kaynaklanan sorunlardan spor bilimi de etkilenmiştir. Çünkü spor eğitimi, eğitim bilimleri ile ayrılmaz bir bütünlük göstermektedir. Bir başka deyişle, spor eğitimi, bireylerin fiziksel, ruhsal ve düşünsel gelişimlerini olumlu yönde etkiler. Eğitimin hedefleri de bireylerin bu yönde gelişimlerini desteklemekte ya da sağlamaya çaba göstermektedir. Sporda sağlanan verimlilik düzeyi, bireyleri ortak davranmaya, ortak yaşamaya alışkanlık kazandırmayı hedefler. Zira eğitimin genel amacı da bireyleri, topluma ve toplumsal kültüre daha geniş bir ifade ile dış ortama uyumlu duruma getirmektir. Bu nedenle eğitim bilimleri ile spor bilimleri kaynaşmış bir bütünsellik göstermektedir.

Bu bağlamda sporun bireysel ve toplumsal yararlarını gören pekçok ülke, eğitim programlarındaki beden eğitimi ve spor etkinliklerinin bir biçimde uygulanabilmesi için birçok yeni öğretim yöntemleri geliştirmişler ve tesis-araç-gereç,eksiklerini tamamlamışlardır.

Ülkemizde ise, sporda uygulanan öğretim yöntemlerinin genelde çağın gerisinde kaldığı söylenebilir. Son yıllarda spor dalındaki öğretim; öğrenme durumlarında kullanılan öğretim yöntemleri diğer ülkelerden örnek alınmakta ve ülkemiz koşullarına uygunluğu sınanmamaktadır.

Yine de ülkemizde sporcuların yetişmesinde ve başarılı olabilmesinde birçok öge (tesis-araç-gereç, finans gibi) rol oynamaktadır. Ancak beden eğitimi ve spor öğretim yöntemlerinin de önemini göz ardı etmemek gerekir. Bunun için beden eğitim ve spor bilimleri multidisipliner alan

* Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Okutmanı

olarak eğitim bilimlerinden de destek görmelidir. Eğitim bilimleri içerisinde, sporun öncelikle eğitim teknolojisi yaklaşımlarından ve öğretim yöntemlerinden yararlandırılması düşünülmelidir. Bu yöntemlerden birinin de mikroöğretim yöntemi olduğu rahatça söylenebilir.

Bu yöntemden ülkemizde de, spor eğitiminde yararlanılması ve mevcut beden eğitimi ve spor öğretim yöntemlerine katkısı sağlanması, ayrıca alternatif bir yöntem olarak bütçe altına alınması gerekmektedir.

Bu amaçla mikroöğretim yönteminde, en etkili biçimde kullanılan araçlar olan kamera, video ve televizyon yardımıyla sporcuların öğretme-öğrenme sürecindeki teknik-taktik davranışlarının kaydedilip öğretme-öğrenme sonundaki değerlendirme boyutunda yeniden gösterilmesi ve sporcuların teknik-taktik becerileri üzerinde pekiştirme ve dönüt sağlanabilmesi ve böylece öğrenmenin başarılı biçimde gerçekleştirilmesi olanaklı görülmektedir.

Bu bağlamda mikroöğretim yöntemi, tüm spor dallarıyla birlikte, hentbol sporundaki teknik becerilerin geliştirilmesinde de etkili bir yöntem olarak kullanılabilir mi? sorusu önem kazanmaktadır. Bu araştırma, araştırmacının bu soruya yanıt arama çabasından kaynaklanmış olup konuyla ilgili problem cümlesi aşağıda belirtildiği biçimde ortaya konmuştur.

Spor dallarından biri olan hentbolde, temel pas tekniğinin öğretilmesinde mikroöğretim yönteminin geleneksel öğretim yöntemine göre öğrenci-sporcuların başarısına etkisi nedir?

A maç

Bu araştırmada, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının mesleki becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir yöntem olarak kullanılan mikroöğretim yönteminin, hentbol sporundaki temel tekniklerin, özellikle temel pasın öğretilmesi söz konusu olduğunda etkili bir öğretim yöntemi olarak kullanılıp kullanılmayacağını incelemek, bir başka deyişle "Hentboldeki temel teknikleri ve özellikle temel pas tekniğini daha iyi nasıl öğretiriz?" sorusunun yanıtına katkıda bulunabilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada becerilerin geliştirilmesinde etkili bir biçimde kullanılan mikroöğretim yönteminin sporda ve özellikle hentbol dalındaki teknik becerilerin öğretilmesinde ve geliştirilmesinde de kullanılıp kullanılmayacağını ortaya çıkarılması bakımından önemlidir.

Yöntem

Deneysel nitelikteki bu araştırmanın evrenini, Eskişehir merkez liselerinden birisi olan Süleyman Çakır Lisesi Ortaokul 1. ve 2. sınıflarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Hentbol dalında, temel pasın öğretimi sırasında öğrenci-sporcuların becerilerinin geliştirilmesinde mikroöğretim yönteminin etkililiğini sına-maya yönelik olan bu araştırma gerçek deneme modeli olan öntest-sontest kontrol gruplu modele göre desenlenmiş ve alanda gerçekleştirilmiştir. Buna göre araştırmada bir deney ve bir kontrol grubu denkleştirme formu ile oluşturulmuştur. Bu şekilde oluşturulan iki gruba da hentbolde temel pas öğretiminden önce öntest, herbir öğretimin sonunda da kazanılan becerilerin pekiştirilmesine yönelik sontest uygulanmıştır.

Araştırmanın sonunda da mikroöğretim yöntemi ile geleneksel öğretim yöntemi arasındaki öğrenme etkililiğinin sınanması amacıyla sontest uygulanmıştır.

Araştırmanın alt problemlerinin yanıtlanması için on pas oyunundaki beceri performansları ile öğrenci-sporcuları denkleştirme formu (Ek-2), öğrenci-sporcuları tanım formu (Ek-3), antrenörün öğrenci sporcuları değerlendirme formu (Ek-4) ve gözlemci antrenör bilgi formu (Ek-5) geliştirilmiştir. Araştırmada kullanılacak veriler, antrenörün öğrenci-sporcuları değerlendirme formundaki aldıkları puanlardan elde edilmiştir. Her iki gruptaki öğrenci-sporcuların almış oldukları puanların arasında anlamlı bir fark olup olmadığı t testi ile sınımlanmıştır. Gruplar arasındaki karşılaştırmalarda t testinden yararlanılırken, grupların puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlılık düzeyi 0.05 olarak benimsenmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

A) Deney ve Kontrol Gruplarının Temel Pasla İlgili Öntest Uygu. amalarından Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bulgularına açıklık kazandırmak için, denkleştirme formundaki puanlamayla oluşturulan gruptaki deneklerin, temel pası uygulayabilmeye ilişkin öntest puanları bakımından aralarında istatistiksel yönden anlamlı fark olup olmadığı sınımlanmıştır. Sınama sonunda deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci-sporcuların, öğretimi yapılacak olan hentbol dalındaki temel pas ile ilgili ön öğrenmeleri bakımından birbirlerine denk oldukları söylenebilir.

B) Deney ve Kontrol Gruplarının Herbir Uygulama Aşamasının Sonunda Aldıkları Sontest Puanlarından Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Deney ve kontrol gruplarında öğrenci-sporcuların herbir öğretim aşamasında, sındaki sontest puanlarından elde edilen bulgular ve yorumlar alt başlıklar halinde tek tek incelenecektir.

B-1) Dayanma adımının yada piston hareketinin uygulanabilmesine ilişkin deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci-sporcuların sontest puanlarıyla ilgili bulgular ve yorumlar.

Bulgulara bakıldığında dayanma adımını yada piston hareketini uygulayabilme çalışmasında, mikroöğretim yönteminin, öğrenci-sporcuların başarıları üzerindeki etkisi anlamlı değildir.

B-2) Topu tutma ve göğüs hizasında taşınabilmesine ilişkin deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci-sporcuların sontest puanlarıyla ilgili bulgular ve yorumlar

Bulgulara bakıldığında topu tutma ve göğüs hizasında taşıyabilme çalışmasında, mikroöğretim yönteminin, öğrenci-sporcuların başarıları üzerindeki etkisi anlamlı değildir.

B-3) Atış kolunun, ideal pas tekniğinin gösterilebilmesi için gereken açıya getirilebilmesine ilişkin deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci-sporcuların sontest puanlarıyla ilgili bulgular ve yorumlar.

Bulgulara bakıldığında atış kolunun, ideal pas tekniğinin gösterilebilmesi için gereken açıya getirebillmeye ilişkin öğretimde, mikroöğretim yönteminin öğrenci-sporcuların başarıları üzerindeki etkisi anlamlıdır.

B-4) Göğüs hizasında iki elle tutulan topun tek ele alınması ve ideal pas verilebilmesi için atış kolunun istenilen açıya getirilebilmesine ilişkin deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci-sporcuların sontest puanlarıyla ilgili bulgular ve yorumlar.

Bulgulara bakıldığında göğüs hizasında iki elle tutulan topun tek ele alınması ve ideal pas verilebilmesi için atış kolunun istenilen açıya getirebilmenin öğretiminde, mikroöğretim yönteminin öğrenci-sporcuların başarıları üzerindeki etkisi anlamlıdır.

B-5) Tek başına duvarda temel pasın uygulanabilmesine ilişkin deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci-sporcuların başarıları üzerindeki etkisi anlamlıdır.

Bulgulara bakıldığında tek başına duvarda temel pasın uygulanabilmesi-

ne ilişkin öğretimde, mikroöğretim yönteminin, öğrenci-sporcuların başarıları üzerindeki etkisi anlamlıdır.

B-6) Eşi ile karşılıklı temel pasın uygulanabilmesine ilişkin deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci-sporcuların sontest puanlarıyla ilgili bulgular ve yorumlar

Bulgulara bakıldığında, eşi ile karşılıklı temel pasın uygulanabilmesine ilişkin öğretimde, mikroöğretim yönteminin, öğrenci-sporcuların başarıları üzerindeki etkisi anlamlıdır.

B-7) Eşi ile karşılıklı isabetli ve dayanma adımı olarak temel pasın uygulanabilmesine ilişkin deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci-sporcuların sontest puanlarıyla ilgili bulgular ve yorumlar

Bulgulara bakıldığında eşi ile karşılıklı isabetli ve dayanma adımı olarak temel pasın uygulanabilmesine ilişkin öğretimde, mikroöğretim yönteminin, öğrenci-sporcuların başarıları üzerindeki etkisi anlamlıdır.

B-8) Hücum düzeninde, kendi takım arkadaşları ile pistonlu ve isabetli temel pasın uygulanabilmesine ilişkin deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci-sporcuların sontest puanlarıyla ilgili bulgular ve yorumlar

Bulgulara bakıldığında hücum düzeninde kendi takım arkadaşları ile pistonlu ve isabetli temel pasın uygulanabilmesine ilişkin öğretimde, mikroöğretim yönteminin, öğrenci-sporcuların başarıları üzerinde etkisi anlamlıdır.

C) Hentbol Dalındaki Temel Pas Tekniğinin Uygulanabilmesine İlişkin Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Uygulamasından Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Bulgulara bakıldığında, deney ve kontrol gruplarının öğretimi yapılan hentbol dalındaki temel pas tekniğinin uygulanmasına ilişkin öğrenmeleri bakımından birbirlerine denk olmadıkları söylenebilir. BU başka deyişle, temel pas tekniğinin uygulanmasına ilişkin sontest puanlarına bakıldığında mikroöğretim yönteminin, geleneksel öğretim yöntemine göre oldukça etkili olduğu görülmektedir.

D) Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrenci-Sporcuların Temel Pas Tekniğinin Uygulanabilmesindeki Öntest-Sontest Puan Ortalamaları ile Bu Puan Ortalamaları Arasındaki Farklara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bulgulara bakıldığında, deney ve kontrol gruplarının arasında temel pas tekniğinin uygulanabilmesine ilişkin öntest-sontest puan ortalamalarından elde edilen verilere göre anlamlı bir fark vardır. Bu durumda deney

grubuna uygulanan mikroöğretim yönteminin, öğretimde oldukça etkili olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler:

Sonuç

Araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ışığında hentbol dalında temel pasın öğretimi sekiz aşamaya ayrılmış; dayanma ya da piston hareketini uygulayabilme, topu tutma ve göğüs hizasında taşıyabilme becerilerinin öğretiminde, mikroöğretim yöntemi ile geleneksel öğretim arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak geriye kalan, atış kolunun ideal pas tekniğinin gösterilebilmesi için gereken açıyı getirebilme, göğüs hizasında iki elle tutulan topun, tek ele alınması ve ideal pası verilebilmesi için atış kolunun istenilen açıya getirebilme, tek başına duvarda temel pası uygulayabilme, eşi ile karşılıklı temel pası uygulayabilme, eşi ile karşılıklı isabetli ve dayanma adımı olarak temel pası uygulayabilme, hücum düzeninde kendi takım arkadaşları ile pistonlu ve isabetli temel pası uygulayabilme becerilerinin öğretiminde mikroöğretim yönteminin, geleneksel öğretim yönteminden oldukça etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Öneriler

Gerçekleştirilen bu araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ışığında şu öneriler geliştirilmiştir.

1 - Hentbol dalında temel pasın öğretilmesinde mikroöğretim yönteminin uygulandığı deney grubundaki öğrenci-sporcuların öğrenmelerindeki etkililiği arttırmak ve yaptıkları hataları daha çabuk ve etkili düzeltmek amacıyla sekiz öğretim aşamasının herbiriyle ilgili değerlendirme aralarında dönüt verilmelidir.

2 - Mikroöğretim yöntemi, hentbol dalının teknik öğretiminde etkili bir biçimde kullanılabilmesinden ve sporda alternatif bir öğretim yöntemi olarak kabul edilebilir, olmasından dolayı diğer spor dallarının teknik öğretiminde etkili bir biçimde kullanılabilir.

3 - Mikroöğretim yöntemi okullarda beden eğitimi elersleriyle, öğrencilerin genel becerilerinin geliştirilmesi ve beceri düzeyleri hakkında görsel-işitsel dönüt almalarını sağlayarak elersin davranışsal amaçlarını gerçekleştirmede etkili bir yöntem olarak kullanılabilir.

4 - Mikroöğretim yönteminde, öğretme-öğrenme durumlarına görsel-

işitsel boyut da eklenmekte ve öğrenmenin etkililiği artmaktadır. Bu yüzden her spor dalındaki sporcuların, antrenmanlardaki takım ve kendi teknik-taktik becerilerinin geliştirilmesinde mikroöğretim yönemine, alternatif ve destek bir yöntem olarak, daha çok yer verilebilir.

5 - Mikroöğretim yönteminin, spor alanında yalnızca teknik öğretimdeki etkililiğin arttırılması ve belirlenen becerilerin geliştirilmesi dışında, mikroöğretim yönteminin sporun diğer dallarındaki kullanımına ilişkin olarak, başka araştırmaların yapılmasına da gereksinim vardır Bu bakımdan yapılacak çalışmalarda özellikle şu öğelerin ele alınmasında yarar bulunmaktadır.

a - Spor alanında, mikroöğretim yönteminin kullanımı konusunda, değişik dallarda antrenörlerin teknik-taktik bilgisi bakımından istenilen niteliğe sahip olmalarını sağlamak ve antrenörlere sunulan gelişim seminerlerini daha etkili kılmak için neler yapılabilir?

b - Spor alanında, mikroöğretim yönteminin kullanımı konusunda kulüp yöneticilerinin spor bilgilerini arttırmak ve istenilen niteliğe kavuş;urmak için neler yapılabilir?

c - Spor alanında, mikroöğretim yönteminin kullanımı konusunda, değişik dallarda görev yapan hakemlerin kural bilgilerini arttırmak, uluslararası düzeyde nitelik kazandırmak ve hakemlere sunulan gelişim seminerlerini daha etkili kılmak için neler yapılabilir?